

Møte tirsdag den 6. mai kl. 10President: *I n g e L ø n n i n g*

D a g s o r d e n (nr. 77):

1. Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Stortingets forretningsorden og Bevilgningsreglementet (Innst. S. nr. 187 (2002-2003))
2. Referat

Presidenten: Representanten *Kenneth Svendsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten *Inger S. Enger* i tiden fra og med 6. mai og inntil videre
- fra representanten *Lena Jensen* om velferdspermisjon i tiden fra og med 6. mai til og med 8. mai.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Oppland fylke: *Hans Seierstad*
For Troms fylke: *Ole-Anton Teigen*
3. *Hans Seierstad* og *Ole-Anton Teigen* innvelges i Lagtinget for den tid de møter for representantene *Inger S. Enger* og *Lena Jensen*.

Presidenten: *Hans Seierstad* og *Ole-Anton Teigen* er til stede og vil ta sete.

Representanten *Morten Lund* vil fremsette et privat forslag.

Morten Lund (Sp): Jeg vil fremme forslag om å redusere aksjeandelen i våre fondsplasseringer i utlandet for å redusere tapersrisikoen.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Stortingets forretningsorden og Bevilgningsreglementet (Innst. S. nr. 187 (2002-2003))

Stortingspresident Jørgen Kosmo: Presidentskapet foreslår en del endringer i Stortingets forretningsorden. En del av endringene er bare ajourføringer og tilpasninger til dagens realiteter. Andre forslag som framsettes, er reelle ønsker om å søke å aktivisere Stortinget som debattforum og også å gjøre debattene interessante for dem som daglig opererer utenfor dette hus. Det gjelder spesielt trontaledebatten og det som skjer i Stortinget etter at finansministeren har lagt fram sitt forslag til statsbudsjett, dvs. finanstalen.

Først til trontaledebatten. Vi har i løpet av de siste ti årene sett en utvikling der trontaledebatten ikke har blitt en generell politisk debatt om de aktuelle saker som Kongen legger fram i trontalen, men at den på mange måter har tendert til å bli en forpostfektning mot det som kommer etterpå, i debatten omkring statsbudsjettet.

Presidentskapet har ønsket å gjøre trontaledebatten til en debatt om aktuelle politiske spørsmål. Vi ønsker derfor å avvikle trontaledebatten før statsbudsjettet legges fram, men dog selvsagt etter at Stortinget har åpnet og Kongen i trontalen har redegjort for hva som skal være Regjeringens prioriteringer det kommende år. Vi tenker dette gjennomført på en slik måte at vi starter trontaledebatten med et lengre innlegg fra statsministeren, der statsministeren personlig kan stille seg bak og profilere de spørsmålene Regjeringen anser som politisk viktige, og så gjennomføre en trontaledebatt som forhåpentligvis skal kunne gå over én møtedag. Vi regner med at vi da vil måtte holde på en stund utover natten.

Vi har registrert at det er veldig vanskelig å få med i media det som i hvert fall vi fra Stortingets side ser på som viktige politiske poeng. Det har selvsagt med medias prioriteringer å gjøre. Men det har også noe å gjøre med hva media tror folk er opptatt av.

Det Stortinget satser på, er at det skal være mulig å gi informasjon til landets velgere, landets innbyggere, gjennom direkte overføringer fra denne sal. Vi har derfor kanaler som gjør at man kan høre alle stortingsdebattene på radio. Vi har også nå muligheten til å formidle debattene slik at folk kan ta dem inn direkte på sine PC-er på de ulike arbeidsplasser eller i de ulike hjem. Dette er noe som vi vil videreutvikle, slik at stadig flere særlig av de interessante debattene skal kunne formidles direkte til dem som vil måtte ønske å se på dem. Da er det et poeng i seg selv at vi også gjør debattene severdige. Det er ingen tvil om at en del av de lange debattene har en tendens til å ha sine høydepunkter, men også til å ha sine nedturer. Særlig har trontaledebattens første kveld utover natten hatt en tendens til å være av liten interesse, både blant stortingsrepresentanter og andre. Vi mener derfor det er en fordel om man kan holde en kontinuitet i debattene ved at debattene gjennomføres på én dag. Samtidig ønsker vi at det skal være mulig for partiene å la så mange som mulig delta i disse debattene.

Det vi tar sikte på nå, er å gjennomføre trontaledebatten på én dag istedenfor to. Ved å redusere replikktiden istedenfor replikkordskiftene fra to minutter pr. replikk til ett minutt pr. replikk vil vi kunne greie det –med like mange talere som tidligere. Vi ville selvsagt ikke ha foreslått dette hvis debattene hadde blitt mer tabloidisert eller flate-re ved å gjennomføre ett minuts replikker, men de forsøkene vi har gjennomført her i denne salen med ett minuts replikker, har vært meget vellykkede. Debattene har blitt mer spenstige, de har blitt mer konkrete, og de har blitt mer intense. Jeg tror det vil være en fordel for Stortinget om også de generelle, store debattene får dette preget.

Vi foreslår derfor som en permanent ordning at det i replikkordskiftene skal være ett minutt til spørsmålet og ett minutt til svaret. På den måten tror jeg vi skal kunne

greie å gjøre de store debattene til severdige og interessante debatter. Vi får håpe at når media får en konkurrent gjennom den direkte formidlingen, vil de kanskje også være mer villige til å formidle noe av det som er debatten. Det er nettopp det stortingssalen skal være, en sal der det føres debatter, og der det som en sum av debattene blir foretatt voteringer og bestemmelser som er av betydning for folk flest.

Det neste som jeg vil nevne spesielt, er det som skjer etter at finansministeren har lagt fram statsbudsjettet, den såkalte finanstalen. Da har det vært praksis at salen tømmes umiddelbart etter at finanstalen er ferdig, og så foregår all aktivitet med kommentarer ute i vandrehallen, der pressen intervjuer statsministeren, de finanspolitiske talsmenn og de parlamentariske ledere.

Vi i Presidentskapet ønsker at denne første reaksjonen på statsbudsjettet skal skje her inne i salen. Vi vil derfor i år gjennomføre en ordning der det åpnes for direkte kommentarer etter at finansministeren er ferdig med finanstalen, slik at den første umiddelbare reaksjon kommer her i salen. Så kan man si at det vil være vanskelig for de finanspolitiske talsmenn og de parlamentariske ledere å ha full oversikt over hva finanstalen faktisk inneholder. Men det vil ikke være vanskeligere å framføre argumentene her i salen enn det er å framføre dem for pressen ute i vandrehallen. Vi tror derfor, fra Presidentskapets side, at dette kan være en måte å gjøre selve stortingssalen og det som skjer her, mer interessant på, i forhold til den første reaksjonen på budsjettet. Så må pressen gjøre sin jobb i etterkant ved å gå inn i utdypninger og diskusjoner mellom de ulike politiske fraksjonene her i Stortinget, slik det er vanlig.

Presidentskapet har foreslått at for å kunne greie denne tilpasningen med trontalen først og så finanstalen, må vi ha minst fem dager fra Stortingets åpning til budsjettet blir framlagt. I dag er det slik at det skal være tre dager. Vi har sett at i spesielle år – f.eks. i år når vi får helgen plassert imellom, slik at trontalen blir på mandag og finanstalen vil bli på tirsdag – kan det bli noe hektisk. Vi er kanskje ikke ferdige med møtet her før ved ett-totiden om natten, og så skal finanstalen starte kl. 10. Det kan bli hektisk for statsråder, men også for parlamentariske ledere og finanspolitiske talsmenn.

Vi har derfor i det forslaget som er omdelt på representantenes bord på vegne av Presidentskapet, foreslått at vi endrer disse fem dagene til inntil *seks* dager. Det betyr at vi i år får anledning til å gjennomføre finanstalen på onsdag. Men hvis det i andre år er slik at det vil være naturlig å bruke kortere tid, står det, når Presidentskapet setter opp kjøreplanene, Presidentskapet fritt å bestemme om det skal være mindre enn seks dager, fordi bestemmelsen er *inntil* seks dager. Det bør skje så tidlig som overhodet mulig. Det har vært uttalt fra Stortinget tidligere at statsbudsjettet bør legges fram så raskt som mulig etter at trontalen er avholdt og Stortinget åpnet.

Jeg vil så bare nevne den endringen som vi foreslår gjort med spørsmålene til den ordinære spørretimen, der vi nå har en bestemmelse som går på at spørsmål kan avvises når spørsmålet gjelder en sak som er under behand-

ling i en komite, eller en sak som det er avgitt innstilling om. Dette er det veldig komplisert å ha oversikt over, og det krever ganske store ressurser å følge med på dette. Det skal innrømmes at med den saksmengden som foreligger, og alle de Dokument nr. 8-forslag som etter hvert fremmes i Stortinget, er det nesten komplett umulig å være helt pertentlig på dette. Det vil derfor være noen spørsmål som slipper gjennom, og noen spørsmål som blir stoppet. Det oppfattes som urettferdig av en rekke representanter. Det vi derfor har bestemt, er at denne avvísingsgrunn bortfaller. Så får det bli opp til statsråden hvordan statsråden vil formulere svaret i forhold til den saken vedkommende har lagt fram. Når det imidlertid gjelder interpellasjoner, går det som oftest én måned fra interpellasjonen blir stilt til den skal besvares. Da har vi betydelig bedre tid til å håndtere dette, både i Stortingets administrasjon og i forvaltningsapparatet. Derfor foreslår vi at avvísingsgrunnen her opprettholdes.

Så en nødvendig formalitet. Det er vel noe alle har merket seg som har vært på reise med komiteen i internasjonale fora, at det at et valgt medlem av komiteen betegnes som «sekretær», mange ganger er egnet til å skape misforståelser når vi har en ansatt sekretær. Vi foreslår derfor at den tittelen endres fra «sekretær» til «annen nestleder», slik at vi får en leder, en første nestleder og en annen nestleder. Dette betyr at det ikke lenger skal være slik at den tidligere valgte sekretæren skal skrive under på alle innstillinger som avgis. Det vil bli gjort av saksordføreren og lederen. Det behøver ikke ha noen praktisk betydning, men det er en fornuftig tilnærming til det som er dagens praksis.

En annen endring som i og for seg er viktig å ta med, er den endringen vi gjør når det gjelder distribusjon av innstillinger. I dag forutsetter man at det skal gå 48 timer etter at dokumentet er omdelt, før saken tas opp. Nå og i framtiden vil dette bli gjort raskt tilgjengelig gjennom elektronisk distribusjon. Det vi da rent faktisk foreslår som endring, er at det normalt skal gå 48 timer etter at innstillingen er distribuert, altså uavhengig av på hvilken måte den er distribuert. Den trenger ikke nødvendigvis omdeles i en papirutgave. Som oftest er ikke dette noe praktisk problem, men jeg ønsker å si at det ikke skal bli noen hovedregel at vi vedtar unntak fra 48-timersregelen. Hovedregelen skal være at 48-timersregelen følges, og at det helt unntaksvis skal være slik at den blir fraveket – i helt spesielle situasjoner. Etter hvert som de elektroniske hjelpemidlene våre utvikles, vil det faktisk være slik at den enkelte stortingsrepresentant kan følge prosessene i komiteene på en helt annen måte enn man hadde muligheten til tidligere, da alt skulle foreligge i papirutgave.

Instruks om arkivering av komitedokumenter tilligger det i dag Presidentskapet å fastsette. Jeg må si det er langt utenfor det som bør være Presidentskapets oppgave. Dette har vi meget gode rutiner for i administrasjonen, så dette ansvaret foreslår vi overført til administrasjonen.

Med dette tar jeg opp det forslaget som er omdelt på representantenes bord som betyr en endring i innstillingen, og anbefaler Presidentskapets innstilling.

Presidenten: Stortingspresident Jørgen Kosmo har tatt opp det forslag som han nevnte, og som er omdelt på representantenes plasser.

Marit Arnstad (Sp): Jeg vil bare få lov til å ta opp det forslaget fra Senterpartiet som er omdelt på representantenes plasser, og kort begrunne det ved å si at en statsråds fravær ikke bør kunne blokkere en spørres mulighet til å ta opp nye spørsmål.

For øvrig støtter Senterpartiet de forslag og den innstilling som er framlagt.

Presidenten: Representanten Arnstad har tatt opp det forslag hun viste til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget er rede til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Jørgen Kosmo på vegne av Presidentskapet
- forslag nr. 2, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Jørgen Kosmo får ordet til stemmeforklaring.

Stortingspresident Jørgen Kosmo: Når det gjelder forslag nr. 2, fra representanten Marit Arnstad, vil jeg bare gi uttrykk for at Presidentskapet støtter hennes forslag til endring. Jeg synes det er riktig – og når det er riktig, er det også fornuftig – å gjøre en sånn endring. Og for å spare tid: De parlamentariske ledere jeg har fått snakket med, er enig i det, så det ligger an til at dette skal bli enstemmig.

Presidenten: Hvis stortingspresidenten mener at dette er både riktig og fornuftig, skal det godt gjøres at noen vil motsette seg det – vil presidenten anta!

Presidentskapet hadde innstillet:

I

I Stortingets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 16 første ledd første punktum skal lyde:

Så snart komiteene er oppnevnt, trer hver enkelt av dem sammen og velger leder, *første* nestleder og *annen* nestleder.

§ 16 femte ledd tredje punktum oppheves.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 19 første ledd første punktum skal lyde:

Kongelig proposisjon om statsbudsjett for det påfølgende budsjettår legges fram for Stortinget innen *fem* dager etter Stortingets åpning, jf. § 2 i Bevilgningsreglementet.

Presidenten: Her foreligger det et endret forslag, forslag nr. 1, fra Presidentskapet:

«I

§ 19 første ledd første punktum skal lyde:

Kongelig proposisjon om statsbudsjettet for det påfølgende budsjettår legges fram for Stortinget innen *seks* dager etter Stortingets åpning, jf. § 2 i Bevilgningsreglementet.»

V o t e r i n g :

Det endrede forslaget fra Presidentskapet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Dermed bortfaller innstillingens forslag til vedtak under dette punkt.

Videre var innstillet:

§ 20 første ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Har lederen forfall, overtar *første nestleder* disse oppgaver. Har også *første nestleder* forfall, overtas oppgavene av *annen nestleder*.

§ 20 sjette ledd annet punktum skal lyde:

Ordføreren skal forme innstillingen skriftlig og underskrive den sammen med *lederen*.

§ 32 skal lyde:

Når en sak kommer tilbake fra en komité, skal komiteens innstilling snarest *gjøres tilgjengelig for representantene i papirutgave eller elektronisk form*. En innstilling kan ikke tas opp til behandling før 48 timer er gått etter at den ble *gjort tilgjengelig for representantene*. I spesielle tilfelle kan likevel tinget med vanlig flertall vedta at saken blir tatt opp før denne frist.

§ 37 første ledd første, annet og tredje punktum skal lyde:

Presidenten skal åpne adgang til replikkordskifte dersom tinget ikke vedtar noe annet. Replikken skal ha tilknytning til vedkommende innlegg. Den enkelte taler kan få en taletid på *ett minutt*, og replikkordskiftet som helhet kan omfatte inntil 5 replikker med svar.

§ 37 annet ledd første punktum skal lyde:

Hvis presidenten mener det kan være av betydning for det videre ordskifte, kan det tillates innlegg på høyst *ett minutt* utenfor tur for å gi adgang til i forbindelse med den siste talers innlegg å besvare direkte spørsmål eller rette en åpenbar misforståelse.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Til § 53 nr. 3 første ledd foreligger det et forslag, forslag nr. 2, fra Senterpartiet:

«§ 53 nr. 3 gis følgende tillegg etter tredje punktum i første ledd:

Dersom et spørsmål må utsettes som følge av at en statsråd er bortreist, kan representanten stille to spørsmål i neste spørretime.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 53 nr. 3 annet ledd skal lyde:

Presidenten bør avvise spørsmål til spørretimen *om noe som faller utenfor regjeringens ansvarsområde, og om saker som det allerede er innlevert interpellasjon eller spørsmål til spørretimen om, og som ennå ikke er besvart. Dessuten kan presidenten gripe inn mot formuleringer som omhandlet i § 38 annet ledd.* Presidenten oversender spørsmålene til vedkommende regjeringsmedlemmer. Regjeringsmedlemmet kan nekte å svare på et spørsmål. Offentliggjøring av spørsmålene skjer gjennom Stortingets administrasjon.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

I Bevilgningsreglementet skal § 2 første ledd første punktum lyde:

Kongens forslag til budsjett for den påfølgende budsjettermin skal overleveres Stortinget innen *fem* dager etter Stortingets åpning.

Presidenten: Her foreligger det et endret forslag, forslag nr. 1, fra Presidentskapet:

«II

I Bevilgningsreglementet skal § 2 første ledd første punktum lyde:

Kongens forslag til budsjett for den påfølgende budsjettermin skal overleveres Stortinget innen seks dager etter Stortingets åpning.»

V o t e r i n g :

Det endrede forslaget fra Presidentskapet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Dermed bortfaller innstillingens forslag til vedtak under II.

Videre var innstillet:

III

Endringene under I og II trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Presidentskapets innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 2

Referat

1. (237) Familien – forpliktende samliv og foreldreskap (St.meld. nr. 29 (2002-2003))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
2. (238) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2002 (St.meld. nr. 3 (2002-2003))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (239) Vurdering av retningslinjene for trygdeoppgjøret (St.meld. nr. 32 (2002-2003))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 10.30.
